UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Teaching Guide				
Identifying Data				2015/16
Subject (*)	Temas e liñas de investigación en literatura e cultura brasileiras	Code	613484033	
Study programme	Mestrado Universitario en Literatura, Cultura e Diversidade			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Official Master's Degree	2nd four-month period	First	Optativa	3
Language	Portuguese			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Galego-Portugués, Francés e Lingüística			
Coordinador	Martinez Pereiro, Carlos Paulo	E-mail	carlos.pereiro@udc.es	
Lecturers	Martinez Pereiro, Carlos Paulo	E-mail	carlos.pereiro@udc.es	
Web				
General description	Estudo (avanzado) de un ou varios dos temas e liñas de investigación máis relevantes e significativos da literatura e cultura brasileiras.			

Study programme competences / results	
Code	Study programme competences / results
A1	Coñecer as principais correntes teóricas que integraron e integran a reflexión sobre a literatura e a cultura, así como os seus antecedentes.
A2	Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma.
A3	Ser capaz de desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais.
A4	Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos.
A6	Integrar os estudos literarios nun contexto cultural máis extenso que transcenda os límites dunha soa lingua e / ou nación, atendendo á diversidade cultural.
A8	Aplicar unha perspectiva comparatista de carácter transnacional e plurilingüístico aos estudos literarios, artísticos e culturais.
A9	Ser capaz de realizar achegas creativas e orixinais no estudo comparatista dos textos literarios, dos produtos artísticos e das realidades culturais.
A10	Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos.
A12	Coñecer e valorar a diversidade cultural, con especial atención aos ámbitos anglófono, hispánico e galego-portugués.
A13	Adquirir a capacidade de manexar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais.
B1	Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos.
B7	Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico.
B9	Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Coñecer as principais correntes teóricas que integraron e integran a reflexión sobre a literatura e a cultura, así como os seus antecedentes.	AC1		
Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos.	AC4		
Aplicar as técnicas de análise cultural respeitando os fundamentos ideolóxicos presentes en contextos diversos.	AC10		
Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos.		BC1	
Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico.		BC7	
Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.		BC9	

Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			CC8
Comprender os procesos históricos dos estudos literarios e culturais e os seus cambios de paradigma.	AC2		
Ser capaz de desenvolver un enfoque orixinal e creativo na investigación avanzada no ámbito dos estudos literarios e culturais.	AC3		
Integrar os estudos literarios nun contexto cultural máis extenso que transcenda os límites dunha soa lingua e / ou nación, atendendo á diversidade cultural.	AC6		
Aplicar unha perspectiva comparatista de carácter transnacional e plurilingüístico aos estudos literarios, artísticos e culturais	AC8		
Ser capaz de realizar achegas creativas e orixinais no estudo comparatista dos textos literarios, dos produtos artísticos e das realidades culturais.	AC9		
Coñecer e valorar a diversidade cultural, con especial atención aos ámbitos anglófono, hispánico e galego-portugués.	AC12		
Adquirir a capacidade de manexar ferramentas e recursos de investigación aplicados no ámbito dos estudos literarios e culturais.	AC13		

Contents	
Topic	**Sub-topic**
1. As relações plástico-escriturais na literatura.	1.1. Introdução. 1.2. Principais protagonistas, obras, tendências e períodos.
2. As relações plástico-escriturais no Modernismo.	2.1. Mário de Andrade e a interseção das diversas linguagens artísticas.
3. As relações plástico-escriturais no (Neo)Concretismo.	3.1. Ferreira Gullar: visualidade e crítica artística. 3.2. Carlos Drummond de Andrade: poesia crítico-ecfrástica.
4. As relações plástico-escriturais nas últimas décadas.	4.1. Clarice Lispector: pintura e narrativa ficcional. 4.2. Arnaldo Antunes: poesia visual, gestual e performativa. 4.3. Nuno Ramos: uma escrita (inter)artística e de caráter compósito.

Planning				
Methodologies / tests	**Competencies / Results**	**Teaching hours (in-person & virtual)**	**Student?s personal work hours**	**Total hours**
Guest lecture / keynote speech		6	9	15
Workshop		10	15	25
Workbook		1	20	21
Supervised projects		1	7	8
Introductory activities		2	0	2
Mixed objective/subjective test		1	2	3
Personalized attention		1	0	1
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	**Description**
Guest lecture / keynote speech	Sesións de traballo en que o profesorado explica a contextualización e os elementos necesarios do temario para que o alumnado poda desenvolver o seu traballo posterior.
Workshop	Nestas sesións, o conxunto do alumnado realizará actividades de diferente tipoloxía destinadas á consolidación dos contidos presentados nas sesións maxistrais, así como das destrezas e das estratexias relacionadas cos obxectivos e contidos da materia. Entre estas actividades poderán contemplarse, alén doutras, a análise de fontes documentais, os comentarios de textos, a resolución de problemas, as prácticas a través de TIC, probas de varia tipoloxía e estudos de casos.
Workbook	No Paso 8 desta Guia, está a relación de obras que o/a alumno/a debe ler ao longo do curso.
Supervised projects	Texto(s) orai(s) e/ou escrito(s) en que o alumnado analizará, seguindo un roteiro fornecido polo profesor, algunha(s) da(s) obra(s) de lectura obrigatoria.
Introductory activities	Proba para determinar os coñecementos previos, así como os intereses e as motivacións iniciais dos estudantes

Mixed objective/subjective test	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico con comentario de textos e análise de fontes documentais.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Supervised projects	Para além da atención individualizada nas sesións presenciais de diferente tipo, durante as horas de atendemento do profesorado, o/a alumno/a recibirá toda a guía e axuda que precise para a realización dos seus traballos. O alumnado con dispensa académica deberá entrar en contacto co profesor ao inicio do curso para fixar as actividades e traballos substitutivos da asistencia académica que necesariamente deberá realizar.

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	**Qualification**
Supervised projects		Avaliación dos texto(s) orai(s) e/ou escrito(s) en que o alumnado analizará, seguindo un roteiro fornecido pola profesora, algunha(s) da(s) obra(s) de lectura obrigada.	15
Workshop		Avaliación das actividades de diferente tipoloxía referidas na metodoloxía.	25
Workbook		Avaliación da lectura das obras realizada polo/a alumno/a ao longo do curso.	20
Mixed objective/subjective test		Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico con comentario de textos e análise de fontes documentais.	40

Assessment comments

Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Así mesmo, na proba mixta deberá obter como mínimo 4 puntos sobre 10, para poder sumar os restantes elementos avaliables/instrumentos de avaliación. O alumnado terá que entregar os traballos e actividades no prazo fixado. O alumnado con matrícula parcial e/ou dispensa académica deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante; se non puider asistir ás titorías, deberá pórse en contacto co profesor a través do correo electrónico. O alumnado que non se presente ou suspenda na primeira convocatoria deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios, seguindo as mesmas pautas indicadas. A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando o alumno/a non asistir á proba mixta e/ou cando tiver entregado un número das actividades contempladas inferior ao 50% Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Así mesmo, na proba mixta deberá obter como mínimo 4 puntos sobre 10, para poder sumar os restantes elementos avaliables/instrumentos de avaliación. O alumnado terá que entregar os traballos e actividades no prazo fixado. O alumnado con matrícula parcial deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante; se non puider asistir ás titorías, deberá pórse en contacto co profesor a través do correo electrónico. A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando o alumno/a non asistir á proba mixta e/ou cando tiver entregado un número das actividades contempladas inferior ao 50%.

Sources of information	
Basic	- Aguilar, G. (2005). Poesia concreta brasileira. São Paulo: Edusp - Andrade, M. de (1965). Aspetos das artes plásticas no Brasil. São Paulo: Martins Editora - Ferreira Gullar (1977). Tentativa de compreensão: arte concreta, arte neoconcreta ? Uma contribuição brasileira . Rio de Janeiro: Museu de Arte Moderna - Helena, L. (1986). Modernismo brasileiro e vanguarda. São Paulo: Ática - Ramos, N. (2007). Ensaio Geral. São Paulo: Globo - Sousa, Carlos Mendes de (2000). Clarice. Lispector. Figuras da escrita. Braga: Uminho - (). . Lecturas obrigatorias:Água viva de Clarice LispectorÓ de Nuno Ramos
Complementary	

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Subjects that continue the syllabus
Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.